

Byen i sumpen

Kan du se en svag forhøjning omkring det gamle rådhus og Skt. Nikolaj Kirke, når du kigger ind over Vejle by?

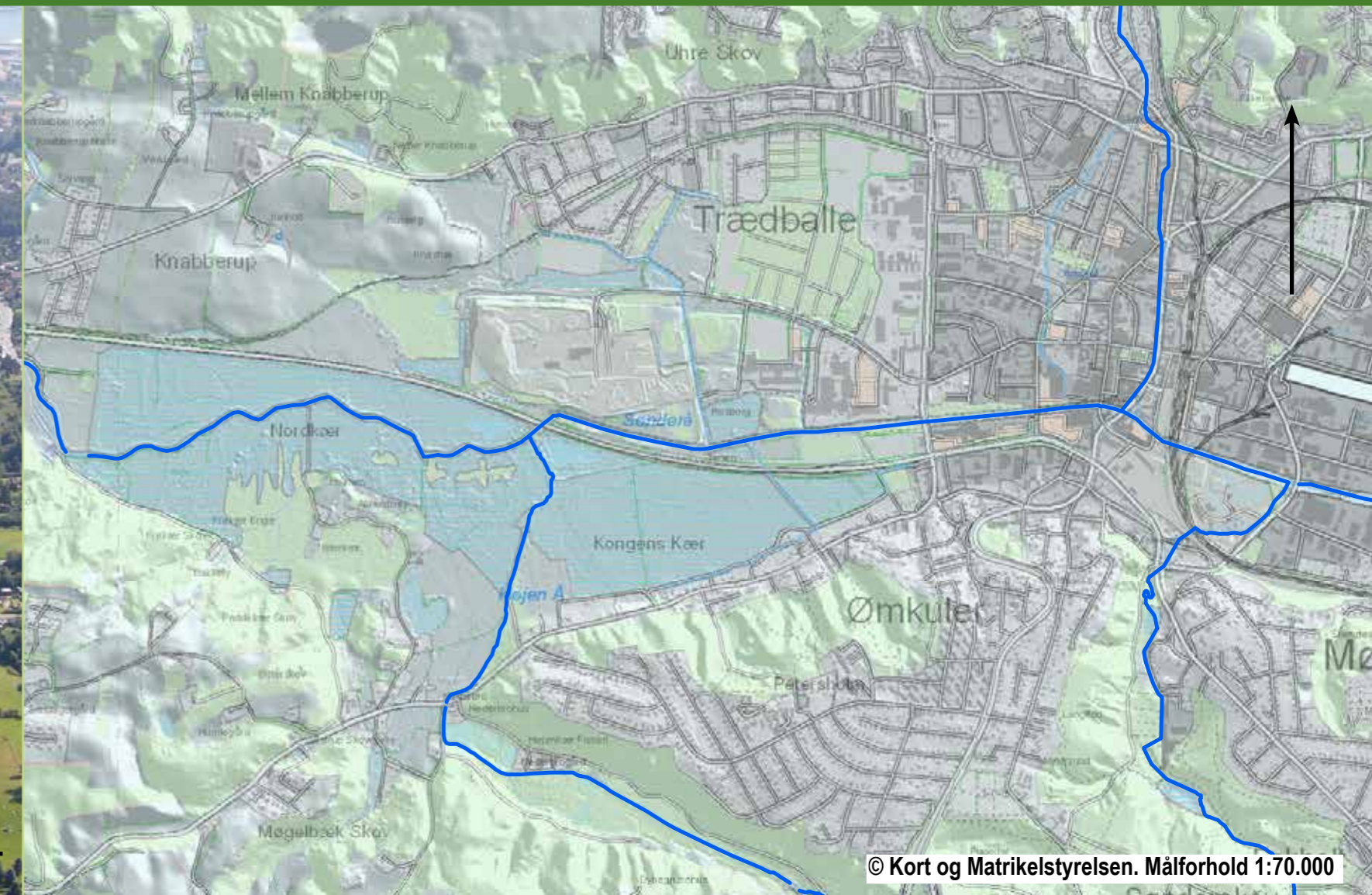
Vejle blev i sin tid bygget på en lille sandbanke midt i et større vådområde. Derfor kom den til at hedde Vejle, som kommer af "Wæthle" eller "Vætle" og som betyder vade-sted eller sumpet område.

Vejle Ådal ikke til at passere
Vejle Ådal spærrede i gamle tider

for passage mellem nord og syd. Skråningerne var stejle og ådalen bred og sumpet.

Byggeri i en sump

Tæt på den nordlige dalside kan du se Vejle Sygehus. De hvide bygninger er bygget på sandbanker, som ligger langs med nordsiden af dalen, helt ind til Skibet. Sandbankerne er gode og solide fundamentter at bygge på, mens byggeri er en langt større udfordring på de bløde og sumpede områder med tørv og mudder.

Kongens Kær og Knabberup Sø er igen blevet våde efter mange år med landbrugsdrift og dræning.

Vejle Ådal i sidste halvdel af 1800-tallet. Blød og fugtig jordbund er grunden til, at der ikke er nogen særlig udbygning af Vejle by før begyndelsen 1900 tallet.

2 m's vandstigning vil give en udfordring med at sikre boligerne i Vejle by
Store dele af Vejle by vil komme til at stå under vand, hvis vandstanden i havene stiger 2 m som mange klimaeksperter spår.

GEOLOGIEN I VEJLE KOMMUNE

Byggeri med udfordring

2500 betonpæle til Bryggen

Byggeri på blød jordbund kræver et effektivt pælefundament. I Vejle Ådal er der først stabile sand- og gruslag i ca. 7 meters dybde. Derfor skal der mange jernarmerede betonpæle til, når man vil bygge i Vejle. Pælene bliver hamret ned igennem de ustabile lag. Til et byggeri som Bryggen er anvendt ikke færre end 2500 betonpæle til fundamentet. I gamle dage byggede man på egetræspæle.

Haarhbygning kræver vand - Økolariet afvander

5000 liter vand i timen pumpes væk fra undergrunden for at holde Økolariet fri af oversvømmelse. På den modsatte side af vejen ligger Haarhbygningen. Den er funderet på et fletværk af egetræsbjælker, og de tåler ikke at blive iltet, så her er man glad for vandet.

Vejle i middelalderen

Kun de ældste huse i Vejle: Skt. Nikolaj Kirke, Borgvold og Sortebrødre kloster er med på kortet fra middelalderen. De to veje, der er indtegnet, er de tidligste udgaver af Kirkegade/Blegbanken og Søndergade/Torvegade. Ved indsejlingen til byen lå Borgvold som forsvarsværk og som første bygning i Vejle. Byen lå på højeste beliggenhed med en sandbanke som grund, og det var let at komme til og fra byen via åen og fjorden.

Vejle By strækker sig i dag langt ud i engene. Vejle Å er rettet ud inde i byen, og Grejs Å er lagt i rør under vejene. Men vand giver byen liv og stemning, og de senere år er Grejs Å hentet ud af sine rør, og pryder nu Dæmningen i Vejle.

